

Брик Віталій Григорович

Заступник начальника управління – начальник відділу
контрольно-перевірочної роботи фізичних осіб
управління податків і зборів з фізичних осіб
Головного управління ДФС у Тернопільській області
bryk.vg7805@ukr.net

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Концепція фіскального простору має значення з позиції обґрунтування синергетичних ефектів у розвитку фінансових й управлінських теорій для пошуку результативних висновків у наукових дослідженнях. Межі фіскального простору та проблеми його регулювання було сформульовано фахівцями Міжнародного валютного фонду, а згодом – і Світового банку у зв'язку з пошуком шляхів збільшення фінансових ресурсів (внутрішніх і зовнішніх) для сприяння цілям розвитку країн із низьким рівнем ВВП на одну особу, а також країн із ринками, що формуються. Розроблення функціональної та організаційної підсистем такого інституту державного менеджменту в синхронному вимірі дасть змогу підвищувати його якість. Це особливо важливо під час ухвалення рішень в ситуаціях з певним поєднанням у часі політичних і економічних циклів, коли витратні пріоритети держав змінюються без логічної послідовності, під впливом заангажованості груп з різними цілями й інтересами. З погляду сукупності управління дій у певних рамках слово «простір» дає змогу наголосити в концепції фіскального простору на результативному менеджменті підвищення стійкості державних фінансів за різноманіття варіантів взаємодії складових податково-бюджетної політики.

Таким чином, концепція «фіскального простору» бере початок не у сфері фіскальної теорії, а скоріше з потреб зміни ролі державних фінансів за умов глобальних трансформацій. У цьому контексті заслуговує на увагу думка О. Молдован, згідно з якою в сучасному світі структура та механізм фіскальної системи є одним з визначальних чинників макроекономічної

стабільності. Сприятливий фіскальний простір забезпечує високу динаміку внутрішніх інвестицій, приплив іноземних інвестицій та відповідно стабільний якісний економічний розвиток держави [1].

У широкому сенсі оцінка фіскального простору в процесі регулювання бюджетного процесу дає змогу в рамках параметрів стійкості у середньо- і довгостроковому періодах визначити наявність або відсутність бюджетного резерву з метою залучення додаткових грошових коштів для економічного розвитку. Управлінська проблема розширення фіскального простору виникає передусім тоді, коли надходження до бюджету достатні лише для покриття поточних витрат на рівні потреб «виживання», а уряд стикається зі значними труднощами обслуговування бюджетного дефіциту і не має ресурсів для інвестування в проекти розвитку. Обмеженість обсягів внутрішнього попиту, нерозвинутість фінансових ринків спонукають до розширення фіскального простору за рахунок зовнішніх запозичень, які використовуються переважно для фінансування негативного сальдо бюджету, обумовленого витратами споживання, а не довгостроковими вкладенням. Це спричиняє зростання зовнішнього державного боргу, витрат на його обслуговування при тому, що фіскальна напруга в наступному бюджетного періоді не зменшується, а зростає. Відповідно, посилюються ризики нестійкого фінансового стану, інфляційних сплесків, нездатності обслуговувати борги, зростає вірогідність дефолту. Подібний підхід скорочує сферу регулювання до рамок бюджетного процесу, де потенційні можливості оподаткування наявні виключно в кількісних оцінках формування прибуткової частини бюджету.

За цих обставин передумовою розширення фіскального простору є забезпечення керованості процесів макроекономічної стійкості державних фінансів з боку уряду, досягнення низки конкретних успіхів щодо реалізації чітко визначених і зрозумілих населенню цілей фіскальної політики, відновлення внутрішньої та зовнішньої довіри до фінансових інститутів країни, їх стабільність і ліквідність. Отже, постановка проблеми розширення фіскального простору свідчить, як правило, про усвідомлення необхідності посилення жорсткості фіскальної політики. При цьому

використання заходів щодо підвищення стійкості державних фінансів повинно мати критерії значення. Для цього уряди у середньо- й довгостроковому часовому періодах реалізували програми значного підвищення бюджетного балансу країни.

Проблема фіскального простору набуває зовсім іншого контексту за умов, коли уряд формує цілі фіскальної політики у сприятливому макроекономічному та інституційному середовищі, проводить збалансовану фіскальну політику в короткостроковий період. Стає актуальним створення фіскального простору для збільшення тих бюджетних видатків, що сприяють факторам довгострокового економічного зростання (якість людського капіталу, наука, технології, інновації). Проте регулювання фіскального простору повинно здійснюватися з дотриманням обмежень у рамках параметрів фінансової та фіскальної безпеки. Відхилення від критеріальних граничних значень не допускаються попри те, що в цьому разі додаткові ресурси створюються для збільшення бюджетних витрат, які сприяють чинникам довгострокового економічного зростання: якості людського капіталу, науці, технологіям, інноваціям.

Список використаних джерел:

1. Литвиненко Я.В. Податкова політика: навч. посіб. Київ: МАУП, 2008. 224 с.

Бусько Сергій Петрович

Головний спеціаліст державний інспектор відділу
екологічного і радіологічного контролю
Державної екологічної інспекції у Волинській області
dusksep73@gmail.com

СУТНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙ ТА НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Інвестиції сьогодні є важливим елементом економіки України та основою її господарського розвитку. Різноманіття понять терміну «інвестиції» у сучасній вітчизняній та зарубіжній економічній літературі